

Att bilda fiskevårdsområde SÅ HÄR GÅR DET TILL!

Fiskevårdsområdet gör det möjligt att
utveckla ett fiskevatten med flera ägare

fiskevattenägarna
Sveriges fiskevattenägareförbund

Havs
och Vatten
myndigheten

Att bilda fiskevårdsområde

Innehåll

Få ut mer av fiskevattnet – därför är fiskevårdsområdet en bra förvaltningsform	3–5
Många ägarformer i ett fiskevårdsområde	6
Fiskevårdsområdet underlättar fiskevattnens utveckling	7–9
Äganderätten är en del av samhällsbygget	10–11
Lagen om fiskevårdsområden	12
Att bilda fiskevårdsområde steg för steg	13–18
Södra Wixens fiskevårdsområde skapar jobb och rekreation	19–22
Bolmens fiskevårdsområde säljer fiskekort för 700 000 kronor	23–26
Tolv fiskevårdsområden samverkar längs Klarälven	27–29

Vägledningen Att bilda fiskevårdsområde har tagits fram av Sveriges fiskevattenägareförbund i samverkan med Havs- och vattenmyndigheten.
Producerad 9 jan 2015.

Produktion: Lars Krögerström, Våra Fiskevatten

FÅ UT MER AV FISKEVATTNET

Fiskevårdsområdet gör det möjligt att förvalta fiskevatten med många ägare

Fiskevårdsområdet öppnar nya möjligheter för att förvalta fiskevatten. Att hyra ut båtar till fiskekortsköpare är ett av många exempel. I Södra Finnskoga samverkar flera fiskevårdsområden om upplåtelser och fiskevård.

Det finns cirka 2 000 fiskevårdsområden, fvo, i Sverige. De flesta har bildats efter 1981, då det kom en ny lag som var anpassad till modern fiskeförvaltning. I insjöar och vattendrag har förvaltningsformen varit mycket lyckosam.

Fiskevårdsområdet förvaltas av en fiskevårdsområdesförening. Området utgör den geografiska enheten. Föreningen består av samtliga fiskerättsägare inom området.

Fiskevattnen är landsbygdens och jordbruksfastigheternas tredje resurs, efter skogen och odlingsmarken. De flesta fastigheter omfattar ganska små fiskerätter i delar av en sjö eller ett vattendrag. Enda sättet att bedriva meningsfull fiskevård eller att till exempel sälja fiskekort och få intäkter är då att samverka med övriga fiskerättsägare.

Lagen om fiskevårdsområden, LOFO, har kommit till just för att underlätta sådan samverkan. Fiskevårdsområdet är en skräddarsydd konstruktion för att kunna utveckla fiskevattnen och öka värdet på fiskerätten.

Även samhället och allmänheten har stor glädje av att det finns fiskevårdsområden. Framför allt öppnas många nya fiskevatten för kortförsäljning och sportfiske, vatten som tidigare inte kunnat upplåtas på grund av splittrat ägande.

Inom ett fiskevårdsområde ryms alla former av fiskerättsägande, både samfällt och skiftat. Ofta ingår både stora skogsbolag och mycket små fastigheter i samma område.

Portalparagrafen i Lagen om fiskevårdsområden, LOFO, säger att syftet är ”att samordna fisket och fiskevården samt att främja fiskerättsägarnas gemensamma intressen”.

ÄGANDE INNEBÄR BÅDE SKYLDIGHETER OCH MÖJLIGHETER

Portalparagrafen sammanfattar ganska väl varför det är viktigt att bilda fiskevårdsområde. Att äga fiskevatten innebär både skyldigheter och möjligheter. Många små fastigheter kan inte förvalta och utveckla sina fiskevatten var för sig. Samordning och gemensam förvaltning är en förutsättning för att bevara, förvalta och utveckla fiskevattenresursen.

EU:s ramdirektiv för vatten tydliggör kraven på vattensystem med god ekologisk status. Laxförvaltningen blir mer och mer ”älvspecifik” där varje vattendrag har sin genetiska särart. Det kräver samverkan och samordnad förvaltning.

Sportfiske och fisketurism växer som inkomstkälla och näring för landsbygden och för fiskerättsägarna.

Fiskevårdsområdesföreningen är den förvaltningsform som bäst kan möta dessa krav och möjligheter. Lagstiftningen är anpassad till en dynamisk utveckling av fiskevattnen, något som äldre förvaltningsformer inte klarade av.

INTÄKTER FRÅN FISKEKORT OCH ANDRA UPPLÅTELSE

Ett av huvudskälen till att bilda fiskevårdsområde är att det blir enklare att sälja fiskekort och att fiskekortet kan omfatta större sammanhängande områden. Fler människor får tillgång till fiske samtidigt som fiskerättsägarna får intäkter från försäljningen. Nya

former av upplåtelser har utvecklats i många fiskevårdsområden.

Fiskeupplåtelser och andra förvaltningsbeslut fattas av föreningens stämma och styrelse. I till exempel en samfällighet med delägarförvaltning måste samtliga delägare stå bakom varje enskilt beslut. I de fall en samfällighetsförening har bildats kan majoritetsbeslut fattas om fiskeupplåtelser, men bara inom den egna samfälligheten. Vanligtvis består en sjö av flera samfälligheter och då är försäljning av fiskekort för hela sjön i praktiken omöjlig.

BÄTTRE FISKEVÅRD

Fiskevård är grunden för ett bättre fiske och för livskraftiga fiskbestånd. Fiskevård omfattar allt från regler för fisket till biotopvård. Risvasar och lekbottnar är exempel på åtgärder för biotopvård. I begreppet fiskevård ingår också ordning och reda i fisket. Fiskevård bidrar till att höja kvaliteten, statusen och avkastningen på fiskevattnet.

SAMORDNAD FISKETILLSYN

Fiskevårdsområdesföreningen kan utse och låta förordna fisketillsynsmän som kan sköta fisketillsynen för hela området. Fisketillsynsmännen kan fungera som värdar för gäster och fiskekortsköpare samtidigt som man upprätthåller respekten för reglerna och därmed en ansvarsfull fiskevård.

STÄRKT GEMENSKAP

Fiskevårdsområdet har ofta visat sig stärka gemenskapen i bygden. Årsmöten och andra sammankomster har startat vidgade samtal om gemensamma intressen.

ÄGAREN HAR ANSVARET

Enligt den gällande fiskelagen har fiskerättsägarna huvudansvaret för sina fiskevatten. Det betyder att varje fiskerättsägare i insjöar och vattendrag, utom i områden med fritt handredskapsfiske, är ansvariga för att fiskevården bedrivs ansvarsfullt och uthålligt. I många fall är det nödvändigt att bilda fiskevårdsområde för att kunna leva upp till det ansvaret.

Välskötta fiskevatten är bästa sättet att visa för samhället att ägarna tar ansvar för sin egendom. Att bilda och driva ett fiskevårdsområde är också ett sätt att slå vakt om fiskerättens ställning.

UNDERLÄTTAR NÄRINGSVERKSAMHET

Fisketurism och annan fiskeanknuten näringsverksamhet gynnas av att det finns ett fiskevårdsområde. Samverkansavtal mellan turistentreprenörer och fiskevårdsområdet ger tydliga och långsiktiga spelregler, oavsett om entreprenörerna är fiskerättsägare eller externa aktörer.

I de flesta sjöar och vattendrag med attraktivt fiske måste fiskevattenägarna samverka för att kunna upplåta fisket.

LÄTTARE FÅ UTVECKLINGSSTÖD

Fiskevårdsområdesföreningen kan genomföra eller delta i projekt inom ramen för till exempel EU:s havs- och fiskeriprogram eller landsbygdsprogram. Föreningarna kan även söka medel ur havsmiljöanslaget, via länsstyrelserna. Fiskevatten som är påverkade av vattenkraften kan söka öronmärkta fiske- och bygdeavgiftsmedel för åtgärder inom fiskevårdsområdet. På så sätt kan bygden tillföras resurser och medel som man annars inte skulle få del av och som enskilda fiskerättsägare själva inte kan få.

KÄLLA TILL INKOMSTER

Ett välskött fiskevatten kan ge stora intäkter till fiskevårdsområdesföreningen. Efter kostnader för föreningens administration, fiskevård, fisketillsyn och utveckling kan det bli pengar kvar som kan fördelas mellan ägarna på olika sätt.

VATTEN MED FRITT FISKE

Längs kusten och i de stora sjöarna är det inte möjligt eller tillåtet att bilda fiskevårdsområde för handredskapsfiske. Sedan 1985 är handredskapsfisket fritt längs södra ostkusten och i Vänern, Vättern, Mälaren, Hjälmaren och Storsjön i Jämtland. Vid övriga kuststräckor är handredskapsfisket inlöst eller fritt sedan tidigare.

Däremot är det möjligt och tillåtet att bilda fiskevårdsområde som omfattar sådant fiske på enskilt vatten som inte är fritt för allmänheten. På ostkusten och i de stora sjöarna kan fiskevårdsområdesföreningen organisera och sälja fiskekort för till exempel trolling, dragrodd, angel eller nätfiske.

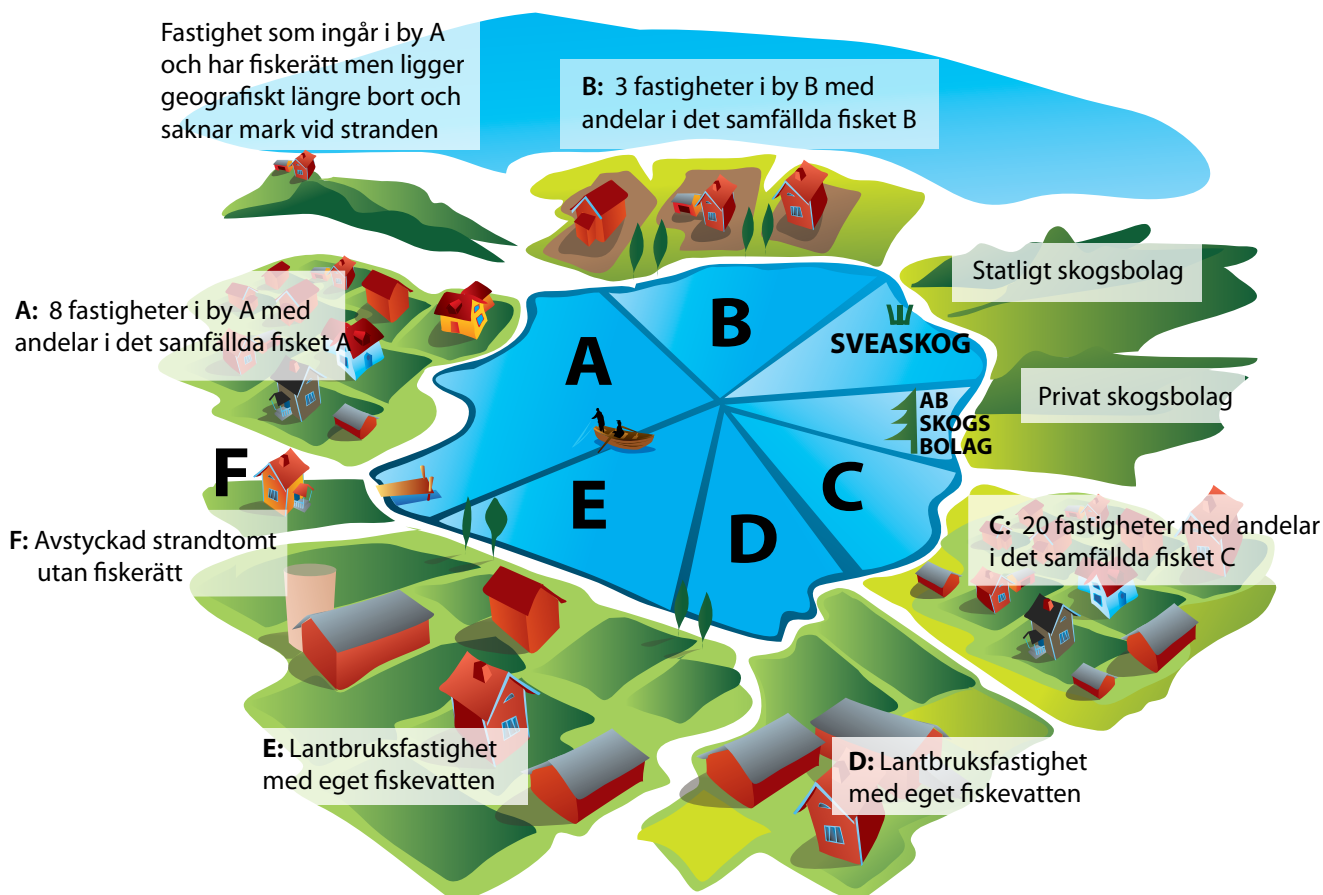
FLER FISKEVÅRDSOMRÅDEN KAN BILDAS

Trots att bildandet av fiskevårdsområden varit framgångsrikt finns fortfarande många fiskevatten som saknar ändamålsenlig fiskeförvaltning. Fler fiskevårdsområden skulle kunna bildas. Det finns många goda skäl till att samverka om fiskeförvaltningen.

Samarbete i ett fiskevårdsområde underlättar utvecklingen av fisketurism. Det blir enklare för entreprenörer och fiskerättsägare att träffa avtal.

MÅNGA ÄGARE RYMS I ETT FISKEVÅRDSOMRÅDE

Fiskerätten är knuten till dess fastigheter, framför allt jord- och skogsbruksfastigheter. Om fiskerätten är delad har fastigheterna eget fiskevatten med definierade gränser. Om fiskerätten är samfällad ägs fisket på samma vattenområde av flera fastigheter gemensamt.

En fastighet som ligger vid stranden behöver inte nödvändigtvis ha fiskerätt. Å andra sidan kan en fastighet som saknar mark vid stranden äga fiskerätt genom att den till exempel ingår i en samfällighet med gemensamt fiske.

Skogsbolag, kyrkans stift och kommuner kan äga fiskerätt, liksom staten. Sammansättningen av ägare inom ett fiskevårdsområde kan alltså vara mycket brokig. Var och en skulle ägarna ha svårt att bedriva meningsfull fiskevård och förvaltning. Tillsammans skapar de en brukningsbar enhet.

FRÅN RÅVARA TILL FÄRDIG PRODUKT

Fiskevårdsområdet är redskapet som utvecklar fiskevattnet

Försäljning av fiskekort ingår i de flesta fiskevårdsområdesföreningars kärnverksamhet. Allt fler föreningar säljer numera fiskekort över Internet som komplement till den lokala försäljningen.

Skylden ”Fiskekort” sitter på stugknutar och utanför lanthandlar runt om i Sverige.

Försäljning av fiskekort är fiskevårdsområdesföreningens, fvo:s, kärnverksamhet.

För att produkten, fisket, ska vara attraktivt måste den utvecklas genom fiskevård, ändamålsenliga regler, service och fisketillsyn.

En välskött fiskevårdsområdesförening har en genomtänkt förvaltnings- och utvecklingsplan som i dagligt tal brukar kallas fiskevårdsplan.

Stora och väletablerade fiskevårdsområdesföreningar omsätter miljonbelopp på att sälja fiskekort. Små och nybildade föreningar kanske kommer upp i en försäljning på några tusen kronor om året. Variationen och mångfalden är stor bland landets 2 000 fiskevårdsområden.

Fiskekortet är den största och viktigaste intäktskällan för de flesta föreningar. Pengarna används först och främst till produktutveckling i form av fiskevård

och fisketillsyn och för att främja fiskerättsägarnas gemensamma intressen.

I många föreningar fördelas nettoöverskottet därefter ut som utdelning och avkastning till fiskerättsägarna.

Den löpande verksamheten i en fiskevårdsområdesförening skiftar efter behov. Som riktlinje bör föreningen upprätta en förvaltnings- och utvecklingsplan (fiskevårdsplan). Planen är en grundinvestering i ett styrmedel för god förvaltning, genomtänkt fiskevård och utveckling av fisket. Fiskevårdsplanen är ett hjälpmedel för att använda resurserna och pengarna på bästa sätt.

FISKEVÅRDEN GÖR FISKET UTHÅLLIGT

Begreppet fiskevård omfattar allt som gör fisket bättre och mer attraktivt. Vad som är attraktivt beror på målgruppen. Sportfiskare har olika preferenser. Ett

svårtillgängligt naturvatten med stora utmaningar lockar ett visst segment av fiskare. Där utgör ransonering av fångster och uthålliga regler den viktigaste fiskevården. För barnfamiljer kan det vara tvärt om. Då ska det vara enkelt att fånga en fisk.

Utsättning av fisk är av tradition en vanlig fiskevårdsåtgärd. Om fiskestrycket är hårt och uttaget av fisk är större än reproduktionen kan beståndet i vissa fall behöva förstärkas. Rådgivningen har på senare år dock mer och mer inriktats på biotopvård för att gynna och öka den naturliga reproduktionen. Målgrupperna och inriktningen på fisket, och fiskevattnets naturliga förutsättningar, avgör åtgärderna och metoderna för fiskevården.

Biotopvård kan omfatta allt från stora återställningar av flottledrensade vattendrag till en enkel risvase för abborrar. Större projekt som syftar till biologisk mångfald kan få stöd av samhället, medan enkla fiskevårdsinriktade projekt ofta kan bekostas av fiskevårdsområdesföreningen själv.

Regelbundna provfisken, i kombination med fångststatistik, visar fiskbeståndens status och rekrytering och ger underlag för föreningens fiskeregler. Minimi- och maximimått, antal fiskar som får fångas per fiskekort och fredade tider eller områden är exempel på fiskeregler.

Föreningen beslutar om fiskeregler för allt fiske som enligt stadgarna ingår i fiskevårdsområdesföreningens förvaltning och ansvar. Reglerna omfattar då både medlemmar och fiskekortsköpare, men kan vara olika till exempel när det gäller vilka redskap som får användas.

FISKETILLSYNNEN ÄR VIKTIG DEL AV FISKEVÅRDEN

Fisketillsynen är en del av den långsiktiga och förebyggande fiskevården, och inte enbart till för att ”sätta dit” tjuvfiskare. Det är viktigt att upprätthålla respekt och ordning för fiskevårdsområdesföreningens regler. Moderna fisketillsynsmän fungerar ofta även som fiskevårdar och informatörer och inte bara som ”poliser”. Fisketillsynsmannen är föreningens och fiskerättsägarnas ansikte utåt mot allmänheten.

Den som saknar fiskekort eller annat tillstånd gör sig skyldig till olovligt fiske enligt fiskelagen. Olovligt fiske ska polisanmälas om det inte är uppenbart att det beror på missförstånd eller liknande omständigheter.

Decimeringsfiske är en fiskevårdsåtgärd som minskar övergödningen och gynnar rovfiskarna.

Olovligt fiske är alltså riktat mot fiskerättsägarna medan olaga fiske innebär brott mot statens fiskeregler, till exempel fiske efter fredade arter eller inom lagstadgade fredningsområden. Fisketillsynsmannen kan genom sitt förordnande ha befogenheter att övervaka och polisanmäla även sådana överträdelser.

Brott mot föreningens egna regler kan beivras genom föreläggande om kontrollavgift, en möjlighet som infördes 2011 när Lagen om fiskevårdsområden reviderades.

KORTKÖPARNA ÄR FÖRENINGENS KUNDER

Tillgängligheten till fiskevattnen är viktig, inte bara möjligheten att köpa fiskekort. Många fiskevårdsområdesföreningar bygger bryggor och ramper som underlättar för rullstolar och för alla människor att kunna

närma sig de bästa fiskeplatserna. Parkeringsplatser och båtrampar ökar tillgängligheten för fiskekortsköpare och gäster. Vindskydd längs stränderna ökar trivselen för besökarna.

Allt fler föreningar säljer sina fiskekort via Internet och mobiltelefon. Det minskar föreningens administration samtidigt som tillgängligheten förbättras ytterligare.

BLIR VIKTIG RÖST I BYGDEN

Många fiskevårdsområdesföreningar har intagit en viktig position och roll i bygden och blivit en röst för vattenmiljön, för näringsutveckling och för fiskerättsägarnas intressen. En förening är alltid starkare än medlemmarna var för sig.

Förutom att sälja fiskekort kan en förening träffa andra former av avtal, till exempel med företagare som bedriver fisketurism. Oavsett vad avtalet innehåller är samverkan och öppenhet viktig för att bibehålla god samja runt fiskevattnet.

Fiskevårdsområdesföreningen kan även bedriva medlemsvård på olika sätt, till exempel genom studieresor eller temamöten. ”Fiskets dag” är exempel på ett evenemang där flera fvf:or kan samverka om att göra fisket mer populärt och känt i bygden.

AKTIV DRIFT OCH UTVECKLING

Att sälja fiskekort, att bedriva fisketillsyn och att planera och besluta om fiskevård och annan produktutveckling ingår i den löpande verksamheten. Styrelsens och de aktiva medlemmarnas ambitionsnivå sätter taket för vad föreningen kan åstadkomma.

Själva fisket och fiskbeståndens utveckling är förstås en primär arbetsuppgift. Utöver detta kan man ägna sig åt innovativ finansiering (till exempel samar-

beta med sponsorer), marknadsföring och opinionsbildning.

En aktiv fiskevårdsområdesförening kan även etablera sig som remissinstans och samtalspart för den kommunala och regionala samhällsplaneringen.

FLER AKTIVA MEDLEMMAR

En fiskevårdsområdesförening kan bestå av allt från två till flera tusen fastigheter med fiskerätt. Föreningen drivs ofta av en handfull aktiva och intresserade medlemmar. Att aktivera fler medlemmar, inte minst ur den yngre generationen, är en viktig uppgift för styrelsen. Det kan ske genom inspirerande möten, nyhetsbrev eller att föreningen prenumererar på facktidskrifter åt samtliga medlemmar.

Medlemmarnas intresse för fiskeförvaltningen är viktig för viljan att utveckla fisket.

STÄMMAN DISKUTERAR OCH BESLUTAR

Varje år ska fiskevårdsområdesföreningen hålla en fiskestämma, ett årsmöte, dit samtliga delägare ska kallas, personligen eller genom kungörelse i lokala medier. Tidpunkten kan variera men februari-mars brukar vara lämpligt, både för att sammanfatta det gångna året och för att fatta beslut inför kommande säsong. Dagordningen ska framgå av stadgarna och omfatta sedvanliga punkter för en föreningsstämma inklusive förvaltningsberättelse och revisionsberättelse.

Fiskestämman bör ge utrymme för diskussioner om fiskeförvaltningens inriktning under det kommande året och på lång sikt, och riktlinjer för styrelsens arbete. Styrelsen genomför stämmans beslut.

Nya fiskevårdsområden har ökat utbudet av sportfiske i Sverige.

FISKERÄTT I MÅNGA FORMER

Äganderätten viktig del av samhällsbygget

Fiskerätten tillhör fastigheterna.

Fiskerätten på enskilt vatten är knuten till dess fastigheter. Fiskerätt finns framför allt på jord- och skogsbruksfastigheter. Delad eller skiftad fiskerätt innebär att en fastighet äger fisket inom ett definierat vattenområde. Samfällad fiskerätt innebär att flera fastigheter gemensamt äger fisket inom ett och samma vattenområde.

Äganderätten uppstod i och med att jordbrukarsamhället tog form: ”här har jag sått och här måste jag också kunna hävda min rätt att skörda”.

Fiskerätten är en del av äganderätten och ingår i fastigheten på samma sätt som skogen och odlingsmarken.

SKILLNAD PÅ FISKERÄTT OCH VATTENRÄTT

Att äga ett vattenområde eller att ha mark som går ner till stranden är inte samma sak som att äga fiskerätt. Vattenområdet och sjöbotten är i de flesta fall en förlängning av ägo gränserna på land. Fiskerätten, däremot, är reglerad i de gamla skiftesreformerna. Ibland är fiskerätten inskriven i lagfarten och i fastighetens handlingar men ibland kan man behöva gå tillbaka

till äldre lantmäterihandlingar för att utreda hur det förhåller sig. En fastighet som ligger långt från vattnet kan äga fiskerätt medan en strandfastighet kan sakna fiskerätt.

I de fall fiskerätten inte nämns ligger den kvar på stamfastigheten.

OSKIFTAT OCH SKIFTAT FISKE

Före 1800-talets stora skiftesreformer bodde landsbygdsbefolkningen vanligen i byar där gårdarna låg samlade i byn. Skog, fiskevatten och betesmarker ägdes samfällt, gemensamt, av gårdsägarna i byn. Odlingsmarker ägdes enskilt av varje fastighet men var ofta så uppsplittrad att det knappast gick att vända med häst och plog.

Tre stora skiftesreformer, som pågick från slutet av 1700-talet till början av 1900-talet, förändrade den gamla bystrukturen i grunden. Skogen och odlingsmarken slogs samman till rationella och sammanhängande enheter. Skiftesreformerna lade grunden för industrialisering och det ökade välståndet.

Ibland delades och skiftades även fiskevattnen så att varje fastighet fick sitt fiske definierat inom ett bestämt vat-

tenområde, men ofta behövs fisket oskiftat och samfällt.

En fastighets andel i det samfälliga fisket motsvaras av fastighetens skattetal (mantal). När delar av en fastighet styckats av framgår det av de nya handlingarna om det följt med fiskerätt vid avstyckningen. I olika tider har det funnits olika former för fastighetsbildningar. Förr delades en fastighet genom hemmansklyvning eller ägostyckning, numera delas fastigheter genom avstyckning.

När flera samfälligheter och fastigheter bildar ett fiskevårdsområde, och om det sker en fullständig fiskerättsutredning, räknas andelstalet ut för varje fastighet som ingår i fiskevårdsområdet.

Även staten, kommuner, kyrkan, skogsbolag och stiftelser äger enskild fiskerätt. Det är vanligt att ett fiskevårdsområde består av flera olika ägarkategorier.

FRITT FISKE OCH ALLMÄNT VATTEN

Längs kusten och i Väner, Vättern, Mälaren, Hjälmaren och Storsjön i Jämtland förekommer fritt fiske på enskilt vatten i olika utsträckning. Det är inte möjligt att bilda fiskevårdsområde för fiske som är fritt för allmänheten. Ett fiskevårdsområde kan endast omfatta fiske som bedrivs med stöd av enskild rätt.

Däremot går det att bilda ett fiskevårdsområde som omfattar sådana fiskemetoder som inte ingår i fritt handredskapsfiske, till exempel trollingfiske, och sälja fiskekort för sådana fiskemetoder.

Utanför fastigheternas enskilda vatten vidtar allmänt vatten. Huvudregeln är att gränsen mot allmänt vatten går 300 meter utanför strandlinjen eller från ö som är minst 100 meter lång. I de fall djupkurvan för tre meter sträcker sig längre ut än 300 meter följer gränsen mot allmänt vatten tremeterskurvan. Vid ost- och sydkusten gäller "kilometerregeln" som säger att allt vatten som ligger innanför en förbindelse med öppna havet, som är smalare än tusen meter, räknat från fastlandet eller ö som är minst hundra meter, utgör enskilt vatten.

Allmänt vatten finns längs kusterna och i de nämnda sjöarna utom Mälaren.

NY BETYDELSE FÖR FISKERÄTTEN

I bondesamhället användes skördar och fångster i huvudsak för självhushåll. Ända fram till mitten av 1900-talet bedrevs fisket mestadels för husbehov och fiskevattnens viktigaste uppgift var att bidra till livsmedelsförsörjningen. Urbaniseringen medförde att husbehovsfisket upphörde i många sjöar. Fiskerättens värde och betydelse minskade. Under senare delen av 1900-talet ökade intresset för fiskevattnen igen, men nu som källa till rekreation. Sportfiske och fisketurism skapade ny efterfrågan på produktiva fiskevattnen. Det var också en av orsakerna till att en ny och förenklad Lag om fiskevårdsområden stiftades 1981.

Det är inte möjligt att bilda fiskevårdsområde för fiske som är fritt för allmänheten.

BÄTTRE MÖJLIGHET ATT ANVÄNDA FISKERÄTTEN

Fastigheternas fiskerätt påverkas förstås inte av att den förvaltas gemensamt med andra fastigheter i en fiskevårdsområdesförening. Fiskerätten är oförändrad och kan inte inskränkas. Däremot kan föreningens stämma besluta om regler och villkor för fiskerättsägarnas eget fiske, med hänsyn till fiskevården och den gemensamma förvaltningen. Vanligtvis erhåller fiskerättsägarna ett fiskerättsbevis med andra villkor än för de fiskekort som säljs till allmänheten.

Brister i föreningens fiskerättsförteckning eller fiskerättsutredning ändrar förstås inte heller fastigheternas fiskerätt. Fiskevårdsområdets fiskerättsförteckning har ingen fiskerättslig status. Fiskerätten och fiskerättsläget definieras av fastigheternas lantmäterihandlingar.

Lagen om fiskevårdsområden, LOFO, definierar medlemskapet i fiskevårdsområdesföreningen på så sätt att en fastighet som är samägd, och alltså ägs av flera personer, utgör en enda medlem i föreningen.

En person som äger flera fastigheter med fiskerätt inom samma fiskevårdsområde definieras också enbart som en medlem.

Definitionen av medlemskapet har betydelse vid till exempel omröstningar efter "huvudtal".

MODERN LOFO STIFTADES 1981

Lagen om fiskevårdsområden ska gynna både fiskerättsägarna och samhället

Nuvarande Lag om fiskevårdsområden, LOFO (1981:533) tillkom för att underlätta förvaltningen av ägosplittrade fiskerätter och vattenområden. Syftet var att stimulera upplåtelse av fiske och en ändamålsenlig fiskevård.

Nu finns över 2 000 fiskevårdsområden. De flesta bildades under 1980- och 90-talen.

Första LOFO stiftades 1960 för att få till stånd en effektiv samverkan mellan fiskerättsägarna. Lagen ställde höga krav på fullständiga och kostsamma fiskeutredningar och bildandet gick därför trögt. Runt 1980 fanns inte fler än cirka 300 fiskevårdsområden. 1981 kom därför en ny lag, som trädde i kraft 1984, och som gjorde bildandet enklare. Enligt 1981 års LOFO räcker det med en fiskerättsförteckning som underlag för att bilda ett fiskevårdsområde.

Sedan dess har staten också betalat bidrag till bildande av fiskevårdsområden. Statsbidrag ska främst lämnas till föreningar som upplåter fiske till allmänheten.

LOFO ändrades och moderniserades 2011, och då tillkom bland annat möjligheten att ta ut kontrollavgift.

FRÄMJA FISKERÄTTSÄGARNAS GEMENSAMMA INTRESSEN

LOFO reglerar föreningens befogenheter och arbetsmetoder. Första paragrafen beskriver syftet, som är att samordna fisket och fiskevården och främja fiskerättsägarnas gemensamma intressen.

LOFO föreskriver villkor för bildandet och säger att området inte får bildas om fiskerättsägarna allmänt motsätter sig bildandet och har beaktansvärda skäl. Det gäller dock inte om bildande är synnerligen angeläget.

Det är alltså en ganska stark lagstiftning som i vissa

fall kan tvinga enskilda fiskerättsägare att ingå i området.

Samtliga fiskerättsägare inom fiskevårdsområdet är medlemmar i föreningen. I vissa fall kan en arrendator eller servitutsinnehavare företräda ägaren. Om det finns flera delägare till samma fastighet räknas fastigheten som en medlem. Om en person äger flera fastigheter räknas han eller hon som en medlem.

FISKESTÄMMAN BESLUTAR

Fiskestämman är föreningens högsta beslutande organ. Vanligtvis sker omröstningen efter huvudtal: en medlem-en röst. I viktiga beslut, särskilt av ekonomisk betydelse, kan omröstningen dock ske efter andelstal. Ingen delägare kan rösta för mer än 20 procent av stämmans röstetal.

Fiskestämman kan även vara ett lämpligt tillfälle att bjuda in gäster, till exempel forskare eller andra organisationer, för att öka intresset och informationsnivån.

Fiskevårdsområdesföreningens stadgar måste, enligt LOFO, beskriva hur fisket ska nyttjas och fiskevården bedrivs samt om verksamheten ska vara begränsad till visst fiske. Det är alltså fullt möjligt att till exempel utelämnar kräftfiske ur föreningens förvaltning.

Av stadgarna ska det också framgå om och hur föreningen ska kunna göra uttaxering från medlemmarna för att täcka ett underskott eller extraordinära kostnader.

Av stadgarna ska det också framgå hur årliga överskott ska hanteras. En fiskevårdsområdesförening är inget skattesubjekt och deklarerar alltså inte inkomster. Det är istället varje delägare som ska deklarerar sin respektive andel av det årliga överskottet, oavsett om pengarna delats ut eller om de ligger kvar i föreningens kassa. Belopp som understiger 600 kronor behöver dock inte deklarerar.

STEG FÖR STEG PÅ VÄGEN MOT FISKEVÅRDSOMRÅDE

Är alla överens från början eller krävs förrättning?

Under processen med att bilda fiskevårdsområde bör så många fiskerättsägare som möjligt vara delaktiga i processen.

Ansökan om att bilda fiskevårdsområde kan göras av enskilda fiskerättsägare eller av en kommun. Ansökan ska lämnas till länsstyrelsen och beskriva områdets tänkta geografiska utsträckning, vilket slags fiske som är tänkt att ingå samt förslag till stadgar.

Idén och initiativet till att bilda fiskevårdsområde kan växa fram ur behovet av en bättre organiserad fiskeförvaltning. Skälen kan vara många, till exempel att få till ett bättre fiske, att kunna upplåta fiske under organiserade former eller att utveckla näringsverksamhet kring fisketurism.

Några fiskerättsägare kan börja diskutera idén, informera sig om förutsättningarna och ta reda på hur andra fiskevårdsområdesföreningar har gjort. Det kan också vara lämpligt att känna av opinionen bland övriga fiskerättsägare och kanske agitera för bildandet. Initiativtagarna bör kalla till ett inledande informationsmöte med inbjudna föredragshållare som redogör för hur ett fiskevårdsområde bildas och fungerar.

I de fall samtliga fiskerättsägare inom det blivande området är överens kan fiskevårdsområdet bildas utan

föregående förrättning, alltså med ett enklare förfarande. Vanligast är dock att det behövs en förrättning då en förrättningsman förbereder bildandet och utreder vilka som äger fiskerätt inom området.

ANSÖKAN OM BILDANDE, MED ELLER UTAN FÖRRÄTTNING

Efter initiativtagarnas inledande förberedelser lämnas en ansökan om att bilda fiskevårdsområde in till länsstyrelsen.

I det fallet alla fiskerättsägare är kända och blivit överens, och fiskerätten är helt klarlagd, kan en ansökan med ägarförteckning, karta över området och förslag till stadgar vara tillräcklig som underlag, och då behöver ingen förrättning göras. Samtliga fiskerättsägare måste då ha redogjort för sin inställning genom att skriva under en teckningslista där stadgeförslaget godkänns och där alla samtycker till att bilda ett fiskevårdsområde. Länsstyrelsen kan utifrån det underlaget fatta beslut om att

fiskevårdsområdet ska bildas, alltså utan föregående förrättning.

Normalfallet är dock att det i detta första skede inte finns någon fullständig fiskerättsförteckning. Det kan finnas oklarheter om ägarförhållanden och det kan finnas fastigheter vars ägare är okända eller svåra att få tag på.

Vid ansökningstillfället behövs därför ingen fiskerättsförteckning. Länsstyrelsen gör en första bedömning av förutsättningarna för att ett fiskevårdsområde ska kunna bildas och förordnar en förrättningsman, vanligtvis en lantmätare. Förrättningsmannen får i uppdrag att gå vidare och utreda förutsättningarna för att bilda fiskevårdsområde.

Information är en viktig del av fiskevårdsområdets verksamhet.

FÖRRÄTTNINGSMANNENS FÖRBEREDELSE

Förrättningsmannen ska, utifrån ansökan, föreslå vilket fiske som bör ingå i fiskevårdsområdet och hur stadgarna för föreningen bör utformas. En av förrättningsmannens första uppgifter är att upprätta en fiskerättsförteckning. Samtidigt fortlöper arbetet med information och opinionsbildning. Initiativtagarna och de aktiva fiskerättsägarna bör bilda en arbetsgrupp som tillsammans med förrättningsmannen tar fram underlag för stadgar och diskuterar föreningens mål och framtida verksamhet.

FISKERÄTTSFÖRTECKNING ELLER FULLSTÄNDIG FISKERÄTTSUTREDNING

Kompletteringar och justeringar i fiskerättsförteckningen görs fortlöpande för uppgifter som kommer in både före, under och efter förrättningsmanträdet. Skäliga ansträngningar ska göras för att få in uppgifter om samtliga fiskerättsägare.

Förteckningen är dock inte huggen i sten. Visar det sig att en fastighet som finns med i den första förteckningen saknar fiskerätt, så kan den fastigheten uteslutas efter det att ägaren beretts tillfälle att yttra sig. Om en fastighetsägare, som inte finns med i förteckningen när området bildas, kan styrka sin fiskerätt så kan fastigheten när som helst beredas tillträde till fiskevårdsområdet.

En fiskerättsförteckning visar vilka fastigheter som har fiskerätt i området. För att föreningen ska kunna ge utdelning efter andelstal eller, i vissa fall, för att medlemmarna ska kunna rösta på stämman efter andelstal, krävs en fullständig fiskerättsutredning. Många fiskevårdsområdesföreningar har genomfört en sådan utredning i samband med att området bildades.

Andelstalen beräknas utifrån de samfälligheter och

enskilda fiskerättsägare som ingår i fiskevårdsområdet. Samfälligheterna delas sedan upp ytterligare en gång i sina respektive ägarandelar.

STADGARNA

Redan i första ansökan till Länsstyrelsen ska ett preliminärt förslag till stadgar bifogas. Om en förrättning ska genomföras kan det räcka med normalstadgar utan preciseringar.

Stadgarna utformas under förrättningsprocessen och ska vara färdiga inför förrättningsmanträdet. Uppdaterade normalstadgar kan beställas från länsstyrelserna eller Sveriges fiskevattenägareförbund.

Stadgarnas tio första paragrafer regleras av LOFO och fastställs av länsstyrelsen.

§ 1 Föreningens namn. Föreningen får ofta namn efter den största sjön eller det geografiska område som ingår i fiskevårdsområdet.

§ 2 Fiskevårdsområdets omfattning. Här regleras både den geografiska omfattningen av området och vilket fiske som ska omfattas av föreningens verksamhet. Ibland lämnas vissa arter, till exempel kräftor, utanför föreningens verksamhet.

§ 3 Fiskevårdsområdesföreningens syfte. Här brukar man hänvisa till LOFOs portalparagraf, ”att samordna fisket och fiskevården samt att främja fiskerättsägarnas gemensamma intressen”. Det går att precisera syftet ytterligare genom att exempelvis lägga till ”och sälja fiskekort till allmänheten”.

§ 4 Medlem i föreningen. Samtliga fiskerättsägare blir automatiskt medlemmar i föreningen (vare sig man vill eller ej). Fiskerättsförteckningen justeras om det visar sig att någon fastighet som inte fanns med från början har fiskerätt, eller att någon fastighet som finns med i fiskerättsförteckningen i själva verket

Att ransonera fisketrycket kan vara en viktig fiskevårdsåtgärd.

saknar fiskerätt. Samägda fastigheter eller dödsbon har endast ett medlemskap. Ägare till flera fastigheter har endast ett medlemskap. Arrendator eller servitutshavare kan ersätta ägare som medlem i föreningen.

Paragrafen ska även beskriva hur graderingen av medlemstalet beräknas, till exempel efter mantal och andelstal inom skifteslag.

§ 5 Regler för medlemmarnas fiske. Medlem får utöva sin fiskerätt inom den egna fastighetens eller det egna skifteslagets fiskevatten, på det sätt som stämman beslutar. Stadgarna kan även möjliggöra beslut om att medlem utan kostnad får fiska med vissa redskap inom andra delar av fiskevårdsområdet.

§ 6 Regler för allmänhetens fiske. Ramarna för försäljning av fiskekort och andra upplåtelser regleras här, till exempel fiskemetoder, redskap och arter. Villkor för fiskerättsägarnas egna upplåtelser (till exempel kräftfiske eller yrkesfiske) ska formuleras här.

§ 7 Uttaxering. Här anges om stämman får besluta om uttaxering eller om det är uteslutet, och i så fall med hur mycket. Innan föreningen börjar få intäkter från fiskekortsförsäljningen kan medlemmarna behöva täcka ett underskott, till exempel för förrättningskostnaderna.

§ 8 Fiskerättsbevis. Medlemmarna erhåller vanligtvis ett eller flera fiskerättsbevis och det ska framgå i stadgeparagrafen om omfattning, eventuella avgifter och andra villkor för fiskerättsbevisen.

§ 9 Fördelning av överskott. När samtliga omkostnader är täckta kan det finnas pengar kvar i kassan.

I stadgeparagrafen kan det till exempel framgå att fiskestämman har möjlighet att besluta om fördelning av överskottet. Överskott betalas vanligtvis ut efter medlemmarnas andelstal i området.

§ 10 Röstning. Paragrafen beskriver röstningsförfarandet vid stämman, till exempel i första hand acklamation, i andra hand rösträkning efter huvudtal, i tredje hand röstning efter andelstal (gäller enbart frågor om omfattning av medlemmarnas fiske eller ekonomiska frågor). Ingen får rösta för mer än 20 procent av det företrädda röstetalet på stämman.

Rösträtten ska utövas personligen eller genom behörigt ombud.

För att ändra i stadgarnas §§ 1–10 krävs beslut av länsstyrelsen. En sådan begäran beslutas av stämman, det räcker dock med ett stämmobeslut.

Från § 11 och framåt i föreningens stadgar krävs ingen fastställelse av Länsstyrelsen. Paragraferna är av mer föreningsadministrativ karaktär. De beskriver förfarandet vid fiskestämman (senaste tidpunkt, kallelse, dagordning, motioner och protokoll) samt styrelsens sammansättning och arbetsuppgifter. Stadgarna ska vidare reglera bland annat firmateckning, räkenskapsår, revision, överklagande av beslut, stadgeändring, upplösning av föreningen och hur stadgarna antas och fastställs.

Paragraf 11 och framåt fastställs vid föreningens första ordinarie stämma och kan sedan ändras genom beslut på två efter varandra följande årsstämmor.

KALLELSE, FÖRRÄTTNINGSSAMMANTRÄDE OCH UTLÅTANDE

Förrättningsmannen kallar till förrättningsammansammanträde när det föreligger en fiskerättsförteckning och det finns ett konkret förslag till stadgar. Förrättningsmannen bör även ha gjort en första sondering av opinionsläget och förutsättningarna för att bilda fiskevårdsområdet. Samtliga kända fiskerättsägare ska kallas.

Personliga kallelser ska kompletteras med kungörelser i lokalpressen där planerna och omfattningen av det tänkta fiskevårdsområdet framgår. Fiskerättsägare som har synpunkter på bildandet eller vill åberopa sin fiskerätt bör senast vid sammanträdet föra fram sina synpunkter.

Vid själva förrättningsammansammanträdet presenteras den befintliga fiskerättsförteckningen, förslag till stadgar och även hela idén med att bilda ett fiskevårdsområde, för att informera de fiskerättsägare som tidigare inte deltagit i processen.

Med ledning av diskussionerna ska förrättningsmannen stämma av opinionsläget. Processen ska avbrytas om fiskerättsägarna allmänt motsätter sig ett bildande, och har beaktansvärda skäl. I annat fall ska förrättningsmannen driva bildandet vidare.

Vid förrättningsammansammanträdet bör det utses en interimsstyrelse som, efter beslut om bildande, kallar till första fiskestämman.

Efter förrättningsammansammanträdet ska förrättningsmannen göra en bedömning och presentera ett utlåtande. Utlåtandet ska, förutom en bedömning av opinionsläget och lämpligheten att bilda fiskevårdsområde, innehålla förslag till omfattning och stadgar för föreningen.

LÄNSSTYRELSENS BESLUT OM BILDANDE

När förrättningsmannen gjort sin bedömning och lämnat sitt utlåtande ska länsstyrelsen fatta det formella beslutet om bildande av fiskevårdsområdet. Beslutet grundar sig på den samlade bilden av förutsättningarna för att driva en meningsfull verksamhet. Området ska omfatta en lämplig fiskeribiologisk sammanhängande enhet och bildandet ska vara lämpligt ur fiskerättslig synpunkt. I beslutet fastställer länsstyrelsen stadgarnas första tio paragrafer.

FÖRSTA FISKESTÄMMAN

Interimsstyrelsen kallar till första fiskestämman när Länsstyrelsen formellt har bildat fiskevårdsområdet.

Första fiskestämman ska välja ordinarie styrelse och besluta om stadgarnas paragraf elva och framåt. Liksom vid kommande ordinarie fiskestämmor är första

Länsstyrelsen beslutar om bildande och fastställer de första tio paragraferna i fiskevårdsområdesföreningens stadgar.

fiskestämman ett lämpligt forum att diskutera fiskevårdens och den kommande verksamhetens inriktning.

Första fiskestämman beslutar om tid och plats för nästa ordinarie stämma.

FÖRRÄTTNINGSKOSTNADER

Om försöken att bilda fiskevårdsområde misslyckas står sökanden för alla kostnader. Den som ansöker om bildande bör alltså ha opinionsläget någorlunda klart för sig. Förutsättningarna för att finansiera bildandet bör också vara klarlagda.

Havs och vattenmyndigheten eller länsstyrelserna kan bidra med 50-70 procent av kostnaderna för att bilda ett nytt fiskevårdsområde. Tidigare fanns en öronmärkt budgetpost för bildande av fiskevårdsområden. Numera tas pengar ur havsmiljöanslaget. Statsbidrag har dock hittills alltid betalats ut till kostnader när bildandet vunnit laga kraft.

Utöver detta kan kommunerna ge bidrag till en del av överskjutande kostnader.

Andra finansieringsvägar kan vara att, i projektform, söka EU-stöd inom ett område för Lokalt ledd utveckling (LLU) enligt Leadermodellen ur EU:s landsbygds- och fiskefonder.

I det fall det återstår kostnader som inte täcks av bidrag ska fiskevårdsområdesföreningen genomföra en uttaxering från ägarna. Pengarna kan sedan återföras som utdelning när föreningen börjar få intäkter från fiskekortsförsäljning.

Största kostnaden vid bildandet består ofta av arvodet till förrättningsmannen. Till det kommer kostnader för information, kungörelser och eventuell annan administration

FÖRÄNDRING AV ETT FVO

Förändringar av fiskevårdsområden beslutas av Länsstyrelsen.

Storleken på ett fiskevårdsområde kan behöva omprövas. När området bildades kan opinionsläget ha varit annorlunda och verksamheten haft en annan inriktning eller ambitionsnivå.

Fördelen med ett litet fiskevårdsområde kan vara att verksamheten är enkel och överblickbar, men det har samtidigt visat sig att små fiskevårdsområden med liten omsättning har svårt att bedriva en meningsfull verksamhet. Omsättningen kan vara för låg och det kan vara svårt att till och med få ihop en engagerad styrelse om det är få medlemmar.

Utvecklingen av fisketurism och ekonomi och en mer rationell förvaltning av fiskeresursen är ett viktigt skäl till att fiskevårdsområdena behöver vara av en viss storlek.

Vanligaste behovet av förändring är därför att små fiskevårdsområden går samman till större områden.

För att slå ihop två eller flera fiskevårdsområden fordras en gemensam ansökan till Länsstyrelsen från de berörda föreningarna. Enskilda fiskerättsägare kan inte ansöka om sammanslagning av hela fiskevårdsområden. Vanligtvis görs då en ny förrättning för att upprätta en ny och aktuell fiskerättsförteckning och utarbeta nya gemensamma stadgar. Om det finns välgrundade fiskerättsförteckningar kan förrättningen ge-

nomföras utan alltför stora kostnader och det rimliga är att de inblandade föreningarna finansierar sammanslagningen. I de fall en sammanslagning kan ha stor betydelse för regionens utveckling kan den möjligen ske i projektform med stöd av EU:s fonder.

Samverkan mellan flera fiskevårdsområden kan ske på olika sätt utan att det behöver genomföras en komplett sammanslagning. Exempel finns på etablerad samverkan mellan fiskevårdsområden längs ett vattendrag eller mellan små näraliggande områden som funnit fördelar i att samordna verksamheten, till exempel gemensamma fiskekort och fiskevårdsprojekt och en gemensam ledningsgrupp.

Uppdelning av ett fiskevårdsområde kan ske i undantagsfall och på begäran av föreningen eller av enskilda fiskerättsägare. För att Länsstyrelsen ska besluta om en uppdelning krävs att opinionsläget är sådant att den fortsatta verksamheten påverkas.

Anslutning av ett fiske till ett fiskevårdsområde kan genomföras på begäran av fiskets ägare och, i förekommande fall, av den förening där fisket tidigare varit anslutet.

Ansökan om uteslutning av fiske kan göras av fiskevårdsområdesförening eller av den enskilde fiskerättsägaren. Uteslutning kan ske på samma grunder som uppdelning av ett fiskevårdsområde. Vid sådana förändringar prövas bland annat om fisket, eller fiskena, kan utgöra en egen enhet för fiskevård och om kvarvarande fisken även i fortsättningen kan utgöra ett lämpligt område.

Av stadgarna ska det framgå vilket fiske som omfattas av fiskevårdsområdets verksamhet.

Bildandet av fiskevårdsområde

Fiskvattenägare tar initiativ till bildande av en fiskevårdsområdesförening

Ansökan sändes till länsstyrelse efter det att fiskerikonsulent eller annan sakkunnig person lämnat information

Länsstyrelsen utser förämningsman

Förämningsman upprättar förslag till stadgar samt preliminär fiskerättsförteckning

Förämningsmannen kallar fiskerättsägarna till sammanträde och stämmer av opinionsläget

Förämningsmannen avger utlåtande efter förämningsmannens sammanträdet

Fiskerättsägarna bereds tillfälle att inkomma med erinringar över förämningsmannens utlåtande

Länsstyrelsen finner att ägarna är ense, att det finns en fiskerättsförteckning och ett stadgeförslag, och att förättning därför inte behövs

Länsstyrelsen beslutar att bilda fiskevårdsområde och fastställer stadgarnas § 1-10

Fiskvattenägarna håller fiskevårdsområdesföreningens första fiskestämma och antar stadgar

FISKEVÅRDSOMRÅDET BLIR ETT NAV I BYGDEN

Södra Wixen skapar jobb, inkomster och rekreation

Södra Wixens fiskevårdsområde har satt upp nya informationstavlor och skapat en ny hemsida.

– Vi säljer fiskekort för mindre än 50 000 kronor om året men föreningen är jätteviktig för bygden, säger Lennart Swärdh. Han är ordförande i fiskevårdsområdesföreningen sedan 15 år och turist-entreprenör vid Paradis fiskecamp.

Sjön Södra Wixen är omgiven av gårdar och skog ända ner till stränderna. Men det är nära till civilisationen och städerna Eksjö och Nässjö.

Vid västra stranden ligger Paradis fiskecamp. Campen drivs av familjen Swärdh som säljer fiskeupplevelser och konferenspaket till företag och andra sällskap. Campen har en beläggning på ungefär 2 500 gästnätter per år. Inom synhåll, tvärs över viken, ligger Ullinge Wårdshus som är ett landsbygdshotell med restaurang och hög standard. Ullinge säljer kräftfiskepaket, hyr ut båtar och säljer fiskekort till sina gäster.

Gårdarna Svartarp och Tanarp, som har fiskerätt i Södra Wixen, hyr ut stugor där mycket är kopplat till fisket i sjön. Längs Södra Wixens stränder omsätter besöksnäringen flera miljoner kronor om året.

– Fiskevårdsområdet har en viktig roll för den växande turismen kring

Fiskekortsförsäljningen täcker kostnader för fiskevård och tillsyn och det blir även en del pengar över till ägarna.

sjön, säger Lennart Swärdh. Föreningen förvaltar fisket och den resurs som ligger till grund för många företag och för bygdens utveckling.

Fiskevårdsplanen

Lennart Swärdh tar fram pärmen med förvaltnings- och utvecklings-

planen för Södra Wixens fiskevårdsområdesförening.

– Det här är vårt rättesnöre, säger han. Här finns den kunskap som ligger till grund för våra beslut. Till exempel har vi valt att inte försöka sälja så många fiskekort som möjligt. Våra beslut utgår från att kvalitet går före kvantitet i verksamheten.

18 april 1931 bildades den första föreningen för fisket i Södra Wixen. Sjöns historia finns noga dokumenterad ända sedan istiden i en ”Wixenkrönika”. Föreningens stämma beslutade att ta fram den historiska dokumentationen för några år sedan.

– Det är ett av de många initiativ som berör många fler än bara fiskerättsägarna, men som kommit till tack vare fiskevårdsområdet.

Ordförande Lennart Swärdh understryker betydelsen av en förvaltnings- och utvecklingsplan. – Planen är riktlinje för verksamheten och för stämmans beslut.

Fullständig fiskerättsutredning

1977 ombildades fiskevårdsföreningen till en fiskevårdsområdesförening,

med fullständig fiskerättsutredning och varierande ägarandelar. Ett av de första stora projekten för den nya föreningen var att få tillbaka ett fiskbart kräftbestånd i den pestdrabbade sjön. Under tre år, 1983–85

satte man ut köns mogna signalkrättor. Fisket kom igång igen i slutet av 80-talet.

– Sedan gick det som i många andra sjöar, en snabb tillväxt med rekordfångster på 1990-talet och

FÖRVALTNINGS- OCH UTVECKLINGSPLANEN GER STADGA ÅT FÖRENINGEN

Södra Wixens förvaltnings- och utvecklingsplan togs fram 2004. Planen innehåller en detaljerad dokumentation över sjöns och dess föreningars historia, fiskbestånd och naturgivna förutsättningar. Framväxten av fiskevårdsområdesföreningen, som är den nuvarande förvaltningsformen, beskrivs ingående.

Sjöns läge, vattenkvalitet och status beskrivs med kemiska och fysikaliska parametrar.

Nätprovfisken har gjorts flera gånger och resultaten redovisas tillsammans med en beskrivning och bedömning av fiskbestånden.

Kräftbeståndet har ett särskilt avsnitt.

Fiskevården genom tiderna

sammanfattas med bland annat utsättningar och decimeringsfisken.

Första fiskekortet såldes 1951 och i avsnittet om sportfisket och fisketurismen följs utvecklingen fram till nu. Omfattning och regler för delägarnas fiske redovisas, liksom fisketillsynens utveckling och omfattning.

I avsnittet om motsäende intressen redovisas vattenregleringar och vattendomar samt miljöpåverkan på sjön.

En beräkning av det totala uttaget av fisk i Södra Wixen har tagits fram genom enkäter och fångstrapporter.

Allt faktaunderlag ligger sedan till grund för förvaltningsplanens inriktning och målsättning. En

lista på kortsiktiga mål och långsiktiga mål följs av åtgärdslistor som handlar om allt från modernisering av stadgarna till bättre fångstrapportering och översyn av upplåtelseformer.

– Planen är vårt rättesnöre, säger Lennart Swärdh. Inför alla viktiga beslut om fiskevårdande åtgärder hämtar vi underlag i planen. Det är mycket lättare att fatta beslut när de långsiktiga målen är formulerade och förankrade i en förvaltnings- och utvecklingsplan.

Studieboken *Fånga fiskeresursen* (Sveriges fiskevattenägareförbund) beskriver vad en förvaltnings- och utvecklingsplan ska innehålla och hur man tar fram en plan.

sedan en återgång till något som väl kan betraktas som ett långsiktigt balanserat bestånd.

Kräftorna blev den viktigaste råvaran när Monica och Lennart Swärdh startade sitt livsprojekt, Paradis fiskecamp vid Södra Wixens strand. Idag har de full sysselsättning året runt och tar emot både företagsgrupper som fiskar kräftor och utländska fiskesällskap som vill fiska gädda och abborre.

Kräftornas värde ökar

– Jag har räknat ut att varje kilo kräftor som våra gäster fångar är värt drygt 700 kronor, och då ingår inte login i det priset.

Södra Wixen är 510 hektar stor och har cirka 25 fiskerättsägare. Fiskevårdsområdet består av både samfälligheter och fastigheter med eget skiftat fiskevatten. Största enskilda fastigheten äger drygt 20 procent av sjöns fiskerätt medan de

Paradis fiskecamp är ett av de företag som bedriver näringsverksamhet med Södra Wixens kräftor och fisk som viktigaste råvara.

minsta delägarna äger en promille.

När föreningen bildades bestämde man att allt fiske skulle ingå i fiskevårdsrådets förvalt-

ning. Handredskapsfisket upplåts till allmänheten; fiskekortet kostar 50 kronor per dag, 250 kronor per vecka och 500 kronor per år.

HOT OCH MÖJLIGHETER LÅG BAKOM BILDANDET

Södra Wixens fiskevårdsområde bildades 1977 enligt den gamla lagen (LOFO 1960:130). Ett viktigt skäl var att det fanns ett uttalat politiskt hot om fritt handredskapsfiske (som några år senare blev verklighet längs södra ostkusten och i de stora sjöarna). Ett annat skäl var att det fanns önskemål om att samordna fiskekortsförsäljningen så att det skulle bli möjligt att köpa ett enda fiskekort för hela sjön.

Den gamla fiskevårdsföreningen beslutade redan 1973 om att ge en lantmätare i uppdrag att genomföra en fiskerättsutredning. Utredningen utgjorde underlag för stämman 1974 och dess formella beslut om att lämna in ansökan om att bilda fiskevårdsområde. Stämman godtog dock inte styrelsens förslag till stadgar, utan styrelsen fick i uppdrag att göra

ett nytt förslag.

Ansökan om att bilda fiskevårdsområde lämnades in till Länsstyrelsen i Jönköping i juni 1975. I mars 1976 förordnades en förrättningsman. Länsstyrelsen utsåg samma lantmätare som genomfört fiskerättsutredningen.

Förrättningsmanträdet hölls i april 1977. Inga större problem eller meningsskiljaktigheter framkom på sammanträdet och förrättningsmannen tillstyrkte i sitt utlåtande att fiskevårdsområdet skulle bildas. Kostnaden för bildandet uppgick till 4 646 kronor varav statsbidraget täckte hälften.

Föreningens nuvarande stadgar har senare omarbetats och anpassades till 1981 års lag om fiskevårdsområden. Stadgarna säger bland annat att det sammanlagda beloppet för uttaxering från medlemmarna inte får överstiga

10 000 kronor per år (§7). §9 säger att föreningens årligen behållna avkastning ska användas till fiskevård, fisketillsyn eller annan åtgärd som kan gagna medlemmarnas intressen. Återstoden ska, om inte fiskestämman beslutar annorlunda, senast 31 december varje år fördelas mellan delägarna efter vars och ens delaktighet enligt fiskerättsförteckningen.

§5, om medlems fiske, säger att medlem får utöva sin fiskerätt inom fiskevatten som tillhör det egna skifteslaget eller den egna fastigheten men är skyldig att följa de av fiskevårdsskäl motiverade bestämmelser som ordinarie fiskestämman beslutar beträffande fiskeredskap, fisketider och dylikt.

Stadgarnas §6 säger att föreningen ska upplåta fiske med handredskap inom fiskevårdsområdet genom försäljning av fiskekort till allmänheten.

Ullinge Wårdshus är ett landsbygdshotell som ligger inbäddat i skogen vid stranden av Södra Wixen.

De senaste åren har kortförsäljningen omsatt mellan 35 000 och 45 000 kronor och utgör största delen av föreningens sammanlagda inkomster.

– Utgifterna har varierat mellan åren. 2014 satsade vi till exempel på att förbättra informationen genom att starta en hemsida och sätta upp nya och påkostade informationstavlor. För några år sedan, däremot, hade vi samlat på oss en ganska stor kassa och då betalade föreningen ut 100 000 kronor till medlemmarna, fördelat efter andelstal.

Anordnar studieresor

Föreningen brukar även anordna en studieresa för medlemmarna varje år.

– Vi har bland annat besökt andra fiskevårdsområden för att se hur de arbetar och vi har även passat på att titta på kulturminnen och fornminnen i trakten, sådant som man annars aldrig kommer sig för att besöka. Resorna har många syften, inte minst att fiskevattenägarna ska få tillfälle att lära känna varandra bättre och därmed få tid att diskutera gemensamma frågor och intressen.

Kräftfisket förvaltas av föreningen, men i det fallet inskränker sig föreningens regler till ett gemensamt

premiärdatum och ett minimimått.

– Inom den ramen är det upp till var och en att fiska efter eget huvud på sitt eget vatten. Ett ansvarslöst fiske skulle framför allt drabba en själv under de kommande åren.

Även fiske med nät och fasta redskap har föreningen delegerat till var och en på det egna fiskevattnet.

Regler för handredskap

– För handredskapsfisket har vi vissa regler. Vi har infört en maxfångst på två gäddor per fiskekort

och dag. Alla gäddor som är större än 80 centimeter måste återutsättas. Stora gäddor är våra bästa marknadsförare.

De senaste åren har Södra Wixens fvfö målmedvetet försökt få in yngre ledamöter i styrelsen.

– Med viss framgång, säger Lennart Swärdh, men vi kunde kanske önska en ytterligare förnygring bland de aktiva medlemmarna.

En röst i samhället

När Lennart Swärdh ska sammanfatta de viktigaste skälen till att fortsätta engagera sig i fiskevårdsområdesföreningen funderar han en stund innan han svarar.

– Ja, förutom själva fiskevården och allt runtomkring det, så är det nog att vi har fått en röst i samhället och i planeringsprocesserna. Vi har tummen i ögat på myndigheterna när det gäller miljöfrågor och vattenskydd. Men vi kan också protestera mot de mest tokiga förslagen som kommer från många myndigheters skrivbord utan sjöutsikt, eller sjöinsikt.

– Vårt övergripande mål är att kunna lämna över en sjö och en bygd till våra efterlevande där det finns en ren miljö men där man inte tagit bort möjligheterna för människor att driva verksamhet och få sin utkomst.

Södra Wixens fiskevårdsområdesförening har nyligen gjort en satsning på information för att underlätta för gäster och fiskekortsköpare.

BOLMEN ÄR SVERIGES TIONDE STÖRSTA SJÖ

Fem föreningar slogs samman till ett gemensamt fiskevårdsområde

Bolmen engagerar och ger jobb. Erik Rubin är fisketillsynsman. Jonas Ekwall fiskar och förädlar fisk. Nisse Ekwall driver Tiraholms Fisk med restaurang och butik. Per Berglund är ordförande i Bolmens fiskevårdsområdesförening. Hellen Rubin driver Löckna Camping. Nils-Erik Linnér drev bildandet av ett gemensamt fiskevårdsområde för hela sjön. Per Rubin är fiskerättsägare och engagerad i Löckna Camping.

Bolmens fiskevårdsområdesförening har 630 medlemmar och sammanlagt 1 400 fiskerättsägare. Föreningen omsätter runt 800 000 kronor om året varav fiskekortet svarar för 700 000. Flera campingplatser och stugbyar lever på fisketurismen och på besökare som lockas av sjön och dess omgivningar.

Bolmen är Sveriges tionde största sjö. Sjön delas mellan Jönköpings, Kronobergs och Hallands län. Mitt i sjön ligger Bolmsö med broförbindelse åt öster och färjeförbindelse åt väster.

Per Berglund är ordförande i huvudstyrelsen för fiskevårdsområdesföreningen.

– Vi har delat upp sjön i fem administrativa områden som leds av var sin arbetsgrupp med egen styrelse, säger han. Varje område har sitt årsmöte och därefter håller

fiskevårdsområdesföreningen sin stämma.

Samhällets omvandling och människors rörlighet innebär att föreningen nu har medlemmar i USA, Sydamerika, San Marino, Tyskland, Danmark och ytterligare några länder. Där bor människor som fortfarande äger den fastighet med fiskerätt som deras föräldrar eller farföräldrar en gång i tiden levde och försörjde sig på.

– Strukturomvandlingen märks förstås även på nära håll, säger Per

Berglund. De gamla husbehovsfiskarna som fiskade för att försörja sig själva och sin närmaste omgivning är döda nu. Istället kommer trollingbåtarna på trailers. De stannar några timmar eller några dygn innan de drar vidare.

Bolmens fiske är förstås mycket mer än trollingbåtar på trailers, men Per Berglund använder liknelsen som en beskrivning av tidens gång och tidsandan.

Flera föreningar

Bolmen var fram till 1980-talet uppdelad i fem fiskevårdsföreningar. Det första fiskevårdsområdet bildades i den sydöstra delen av sjön, närmast Ljungby. Nuvarande fiskevårdsområde omfattar hela sjön och bildades genom en sammanslagning av samtliga gamla och nya föreningar.

– Det var ingen lätt process att ena sjöns fiskerättsägare, säger Nils-Erik Linnér, som drev frågan om att bilda fiskevårdsområde.

Ljungby kommun stod för ansökan (och den ekonomiska risken

– Vi har medlemmar i USA och Sydamerika och flera länder i Europa, människor som flyttat ut i världen men har kvar sina rötter och fastigheter vid Bolmen, säger Per Berglund.

att få ta hela förrättningskostnaden om allt hade gått i stöpet).

Idag är det ingen som ifrågasätter att Bolmen ska vara ett enda sammanhängande fiskevårdsområde. Arbetet med vattenkvalitet

och goda fiskbestånd är frågor som mår bäst av att samordnas över hela sjön.

Däremot kan man diskutera och ha olika uppfattningar om detaljer i fiskeregler, hur tillsynen ska bedri-

Yrkesfisket på Tiraholm ger råvara till 20 000 lunch- och middagsportioner och sysselsättning åt tio årsanställda i förädling, restaurang och butik. Tiraholm har nära samverkan med Bolmens fiskevårdsområdesförening.

vas i praktiken och hur föreningens pengar ska användas.

– Det finns till exempel medlemmar som vill förbjuda ekolod som hjälpmedel vid sportfiske, vi har fört en diskussion men anser för närvarande att ett sådant förbud både skulle vara svårt att övervaka och kunna betraktas som otidsenligt, säger Per Berglund.

Hellen Rubin driver Löckna camping med tio stugor och många platser för husvagnar och husbilar. Campingen är den enskilt största försäljaren av ”manuellt” sålda fiskekort.

Gösen är Bolmens karaktärsfisk men älfisket har genom tiderna också varit mycket viktigt i Bolmen.

Fisket drar besökare

– Vi säljer fiskekort för 30 000 kronor, och det visar också hur betydelsefullt fisket är för vår totala besöksfrekvens och vår omsättning. Minst hälften av våra besökare kommer för fiskets skull.

Hellen är vd för campingen, men hela familjen är engagerad. Maken Per Rubin är fiskerättsägare och sonen Erik är förordnad fisketillsynsman. Ett fall av olovligt fiske, där fiskaren saknade fiskekort, har nyligen gått till fälldom.

Sammantaget beräknas besöksnäringen runt Bolmen sälja över 100 000 gästnätter per år, en siffra som stadigt ökat under flera år.

Uthyrning av båtar och försäljning av fiskeredskap är andra direkt fiskerelaterade intäkter.

Boende, mat och butiksförsäljning vänder sig till bredare turistgrupper men är mer eller mindre kopplat till sjön och fisket.

Den mest kända turistanläggningen vid Bolmen är Tiraholms fisk. Vicky och Nils Ekwall serverar drygt 20 000 lunch- och middagsportioner under ett år. De har bland annat stekt mört, fish and chips på lake, gädda, braxen och ål på menyn.

– Gösen är fortfarande vår mest efterfrågade fisk, säger Nils Ekwall. Nästan all fisk vi serverar i restaurangen har vi tagit upp själva på vårt eget enskilda fiskevatten utanför Tiraholm här i Bolmen.

Satsade allt på fiske

Tiraholm var från början en kombinerad lantbruks- och fiskegård, men lantbruket lades ner och fa-

miljen satsade enbart på fisket. Idag är det sonen Jonas som fiskar och som vittjar de elva bottengarnen ute i sjön.

Tiraholm har tolv årsanställda i restaurangen, butiken och fisket, inräknat ett 20-tal säsongsanställda ungdomar. Bolmens fisk är råvaran som skapar alla arbetstillfällena.

Förutom familjen Ekwall finns fem licensierade yrkesfiskare i Bolmen. De flesta fiskar på deltid eller som binäring

Mats Ingemarsson på Bolmsö var tidigare yrkesfiskare men arbetar nu heltid som ordförande i Sveriges insjöfiskares centralförbund. Han är också vice ordförande i Bolmens fiskevårdsområdesförening.

– Fiskevårdsområdesföreningen förvaltar allt fiske i sjön och har möjlighet att sätta begränsande regler även för yrkesfisket, säger Mats Ingemarsson. Men allt fiske i Bolmen bedrivs idag uthålligt och vi behöver ingen annan reglering för yrkesfisket än storleksmåten på gösen.

I Bolmen samsas alltså yrkesfiske, sportfiske och fiskerättsägarnas husbehovsfiske. Det sistnämnda sker dock i allt mindre omfattning.

Fiskekort för 700 000

Fiskekortsförsäljningen har stadigt ökat för varje år och 2013 omsatte fiskekortet runt 700 000 kronor.

– Drygt en fjärdedel av intäkterna, 200 000 kronor, användes till utplanteringar av fisk, i första hand

ål och öring, säger Per Berglund. Under flera år har Örneån och passagen förbi Örne kvarn restaurerats för att en naturlig reproduktion av bolmenöring ska komma igång. Men beståndet måste hjälpas på traven med ganska omfattande utplanteringar.

Fisketillsyn och arvoden kostade 110 000 kronor och provfisken genomfördes för 120 000 kronor.

– Vi har förmånen att kunna anlita en professionell fiskevårdare som fungerar som en slags verksamhetsledare på deltid, säger ordförande Per Berglund. Det pågår för närvarande ett flerårigt arbete med att revidera och ta fram en ny fiskevårdsplan för Bolmen. Vi prioriterar det arbetet.

Utöver det kostade områdesårsmötena 35 000 och stämman 30 000 kronor.

Föreningen satsar dessutom ganska stora resurser på olika årliga evenemang, där Bolmendagen är det största, för att marknadsföra och informera om sjön och fisket. Att berätta om sjöns betydelse för bygden, sysselsättningen och näringslivet är en viktig uppgift för fiskevårdsområdesföreningen. Bolmendagen kostade 30 000 kronor och övrig information och marknadsföring gick på 40 000 kronor.

Kvar efter utgifterna blev ett resultat för föreningen på 230 000 kronor.

Gösen viktigast

Gösen är Bolmens karaktärsfisk, även om den under vissa perioder haft konkurrens av ålen. Nu tycks det dock som om gösen vårdats nästan lite för framgångsrikt.

– Gösbeståndet är så starkt att trycket på små abborrar och på sik-

Försäljning av fiskekort och information om fisket finns på många platser runt Bolmen.

löjan (som är gösens basföda) blivit nästan för hårt, säger vice ordförande Mats Ingemarsson. Därför kommer vi att, i vart fall tillfälligt, ta bort minimimåttet på gös och ersätta det med ett maximimått på 75 centimeter. De största gösarna, som är «kannibaler» på mindre gös ska alltså inte tas upp ur sjön. De stora gösarna är dessutom attraktiva för sportfisket.

1400 fiskerättsägare

Den här sortens anpassningar av fiskevården, adaptiv förvaltning, är möjlig att genomföra när fiskevårdsområdesföreningen drivs aktivt och har kontroll på beståndens fluktuationer. De största topparna och dalarna i cyklerna kan jämnas ut genom en flexibel fiskevård och en årlig omprövning av fiskeregler.

En annan återkommande fråga är om och hur fiskerättsägarna ska få avkastning och utdelning från överskottet av fiskekortsförsäljningen.

– Det finns sådana förslag och frågan är aktuell. Styrelsen utreder hur det skulle kunna gå till, säger Per Berglund. Men det är förstas stämman som beslutar om det ska bli någon utdelning.

Det finns 630 medlemmar, alltså fastigheter med fiskerätt (eller i förekommande fall personer som äger flera fastigheter och som då räknas som en medlem). Sammanlagt finns det cirka 1 400 fiskerättsägare i Bolmen. I många fall kan det alltså finnas fler ägare till samma fastighet, och då räknas fastigheten som en medlem i föreningen.

För att kunna genomföra en utdelning till ägarna måste först medlemsregistret uppdateras och göras dagsaktuellt. Med utgångspunkt i den andelsbaserade fiskerättsförteckningen är detta ingen oöverstiglig uppgift, men den kräver trots allt en arbetsinsats. Därefter ska stämman besluta om hur mycket pengar som ska delas ut och hur stor summa, utifrån andelstal, varje fastighet ska ha. Även om föreningen delar ut till exempel en halv miljon kronor blir den genomsnittliga summan mindre än tusen kronor per medlem.

– Huruvida det är meningsfullt att genomföra en utdelning, eller om medlemmarna kan få återbäring och avkastning på något annat sätt, diskuteras alltså, säger Per Berglund. Vi får se vad stämman kommer fram till.

FRAMGÅNGSRIK SAMVERKAN LÄNGS KLARÄLVEN

Fiskevårdsområden driver viktiga frågor

Tolv fiskevårdsområden ska samverka längs Klarälven. Uno Ekegren, Hagfors, Lennart Libeck, Norra Ny, Hans Nordberg, Norra Finnskoga, Christer Carstensson, Syssleback och Lars Emilsson, Forshagaforsen är positiva till samverkan.

Längs Klarälven i Värmland finns tusentals fiskerättsägare. Från norska gränsen och ner till mynningen i Väneren är det 26 mil. Sträckan är uppdelad i tolv fiskevårdsområden.

– Nu har vi bildat Klarälvens fiskeråd för att öka samverkan längs hela älven, säger Lars Emilsson, ordförande i Forshagaforsens fiskevårdsområdesförening.

Här samsas samfällda fisken med delade fisken och skogsbolag. Fiskerättsägarna avlöser varandra längs Klarälven. Det är otänkbart att var och en av de många tusen fiskerättsägarna skulle kunna bedriva fiskeförvaltning och fiskevård på egen hand.

Samma vatten som rinner in i Sverige uppe i Norra Finnskoga rinner sedan ut i Väneren nedanför Karlstad.

– Vi som bor längs älven har en gemensam vision, säger Lars Emilsson, och det är att öppna fri vandringsväg för laxen hela vägen

från Väneren till Norge. Nio kraftverk ligger i vägen, så det blir ingen lätt uppgift.

Utmaningen och det långsiktiga målet motiverar älvens fiskevårdsområden att samarbeta.

Klarälvens fiskevårdsområde inom Hagfors kommun är ett av de tolv fiskevårdsområdena. Området sträcker sig längs sju mil av älven.

– Området bildades 1991, säger ordförande Uno Ekegren och vi har 730 fiskerättsägare som medlemmar. Vi är också det mest kraftverkstata området med fem av Klarälvens nio kraftverk inom några mil av vårt område. För

Fisket är bäst vid Forshagaforsen, men om Klarälvens fiskeråd lyckas med sitt arbete så kommer lax och öring att kunna vandra av egen kraft ända upp till norska gränsen.

oss vore det fantastiskt att kunna öppna älven och få uppvandrande lax.

Dalgången välbesökt turistmål

Ovanför Hagfors ligger Norra Ny fiskevårdsområde med Stöllet och Klarälvens fiskecamp. Infrastrukturen för att ta emot fisketurister och erbjuda logi finns redan på många håll och redan idag är Klarälvens dalgång ett välbesökt turistmål.

– De flesta fiskevårdsområden bildades under åren runt 1980-talet, säger Lennart Libeck, ordförande i Norra Ny fiskevårdsområdesförening. Innan dess var det dålig ordning på många håll. Det saknades regler för fisket och det förekom mycket tjuvfiske.

De två översta fiskevårdsområdena längs Klarälven är Sysseleback och Norra Finnskoga. Det är stora områden med många sålda fiskekort och ett varierat fiske. Harren lockar många fiskare, men det finns även en och annan lax som åkt ”färdtjänst” förbi kraftverken och släppts ut i övre delen av

älven för att upprätthålla en liten, men dock, naturlig reproduktion. På många håll finns även lokala öringstammar. Ordförande i Norra Finnskoga fiskevårdsområdesförening, Hans Nordberg, driver själv Strängsforsens jakt- och fiskecamp och säger att det finns stora möjligheter att utveckla fisketurismen i hela dalgången.

Fiskevårdsområdena längs Klarälven säljer redan fiskekort för sammanlagt över en miljon kronor. Men var och en säljer sina kort.

Samverkan mellan områdena

De tolv fiskevårdsområdesföreningarna längs Klarälven har nu tagit ett steg till. Samverkan inom områdena har visat sig vara framgångsrik. Nu vill man utvidga samverkan ännu mer mellan områdena.

2014 bildades Klarälvens fiskeråd, ett samverkansorgan med det uttalade långsiktiga övergripande målet att öppna för vänerlaxens

Forskningsprojektet ”Vänerlaxens fria gång” byggde upp kunskaperna för att öppna vandringsvägar förbi kraftverken. Fiskevårdsområdenas stöd var en förutsättning för projektet.

fria gång från mynningen och ända in i Norge. Vänerlaxens fria gång var också namnet på ett stort Interregprojekt som avslutades 2014 och som omsatte 32 miljoner kronor. Fiskevårdsområdenas medverkan, och existens, var en förutsättning för att kunna genomföra projektet. Projektet bestod av forskning om allt från genetik till vandringsbeteende och dödligheten hos utvandrande smolt.

På den svenska delen av Klarälven handlar slutmålet om att skapa vandringsvägar, både uppåt och neråt, förbi nio kraftverk och kraftverksdammar.

Driva frågan

– Klarälvens fiskeråd ska driva frågan om att förändra domar och villkor för vattenkraften så att älven kan öppnas för fiskvandring. Men rådet ska även samordna den mer näraliggande fiskevården, säger Lars Emilsson, Forshagaforsens fiskevårdsområdesförening. Vi har till exempel kommit överens om gemensamma minimimått för harr och öring och man har så smått börjat prata om ett gemensamt turistfiskekort.

Det finns olika uppfattningar om ett gemensamt fiskekort. Farhågorna är att respektive områden kan tappa i försäljning av sina egna kort medan motargumentet är att den totala försäljningen kommer att öka om man kan marknadsföra ett "klarälvs kort".

– Det viktiga är att initiativet kommer från fiskevattenägarna och fiskevårdsområdena själva, och att fiskekortet inte betraktas som en myndighetsprodukt. Jag tror själv att det är bra för marknadsföringen om vi kan lansera ett gemensamt fiskekort, säger Lars Emilsson. Att ha gemensamma projekt ökar också kommunikationen och samhörigheten mellan fiskerättsägarna och fiskevårdsområdena. Det stärker oss när vi ska driva de stora frågorna.

Klarälven har nio kraftverk på den svenska sidan. Tusentals fiskerättsägare som är organiserade i tolv fiskevårdsområden och ett gemensamt fiskeråd står bakom kravet på laxens fria vandring..

Även öringen skulle gynnas av fria vandringsvägar.

VÄGLEDNINGSMATERIAL FISKEVÅRDSOMRÅDESBILDANDE

LÄS MER

- Lag (1981:533) om fiskevårdsområden (www.svenskafiskeregler.se)
- Havs- och vattenmyndighetens författningssamling: Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 1982:3) om fiskevårdsområden (www.svenskafiskeregler.se)
- Fånga fiskeresursen – en studiebok i lokal fiskevattenutveckling och småskalig fisketurism (Sveriges Fiskevattenägareförbud/Hushållningssällskapen)

KONTAKT

- Havs- och vattenmyndigheten, www.havochvatten.se
- Jordbruksverket, www.jordbruksverket.se
- Länsstyrelserna, www.lansstyrelsen.se
- Lantmäteriet, www.lantmateriet.se
- Sveriges Fiskevattenägareförbund, www.vattenagarna.se